

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2024-01-12

Aktuell sjukdom

Högpåtaget fågelinfluensa (HPAI), benämns fågelinfluensa i texten.

Händelsen

Pågående utbrott av fågelinfluensa hos tama och vilda fåglar samt däggdjur i Sverige och Europa.

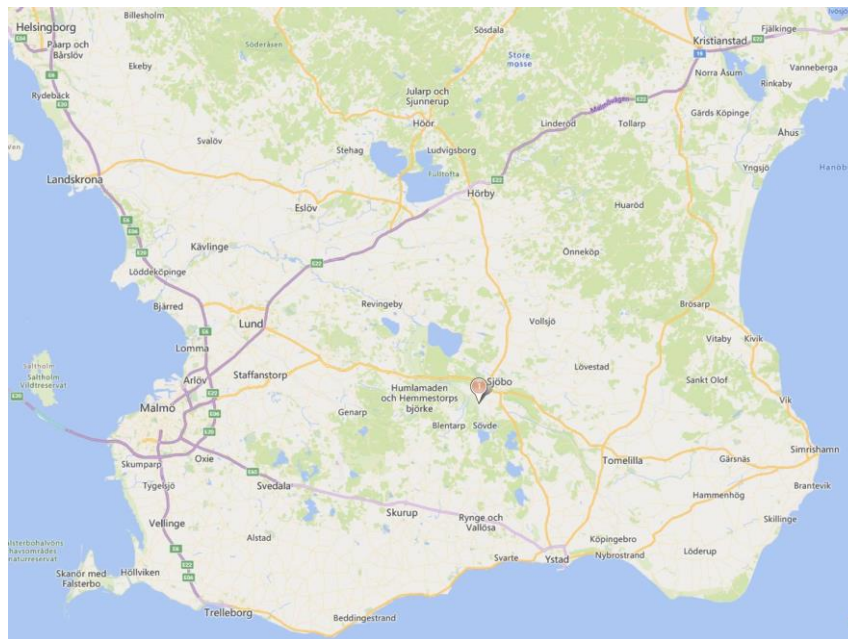
Sammanfattning

Säsongens första utbrott av fågelinfluensa hos tama fåglar konstaterades 7 januari i Sjöbo kommun, se karta och tabell nedan. Sedan 1 oktober 2023 har fågelinfluensa konstaterats hos 12 vilda fåglar i länen: Blekinge, Kalmar, Skåne, Stockholm och Östergötland.

Situationen i Sverige

Tabell 1: Konstaterade utbrott på fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2023/24:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)	Kart-nummer
2024-01-07	H5N1	Skåne	Sjöbo	Föräldradjur för slaktkyckling	IP 1	1

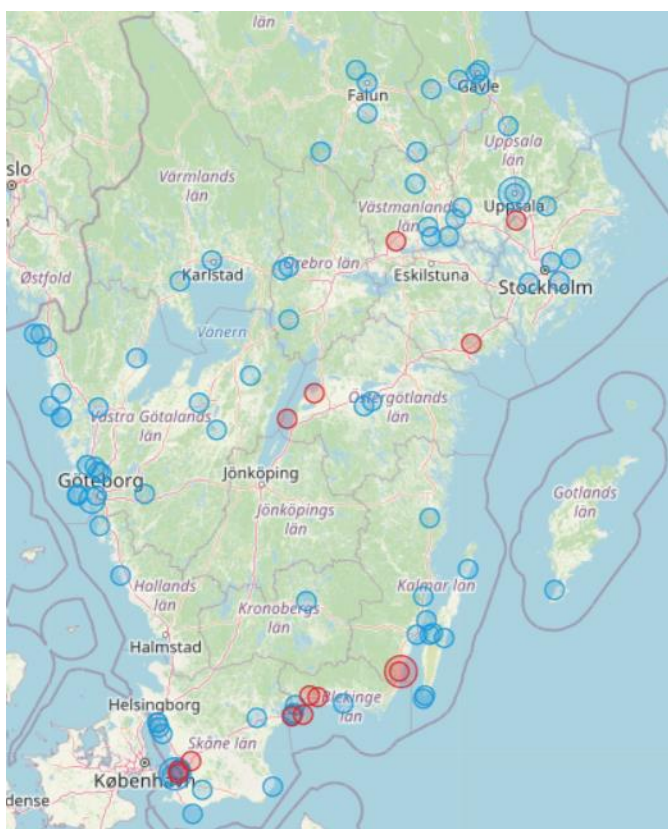

Figur 1: Karta över konstaterat smittad anläggning.

Hittills har ett utbrott av fågelinfluensa hos tama fåglar konstaterats i Sverige under säsongen 2023/2024 som administrativt räknas från 1 oktober 2023. Utbrottet konstaterades i en anläggning med föräldradjur för slaktkyckling 7 januari. Samtliga 48 000 fjäderfän på anläggningen är avlivade och bekämpning och förebyggande åtgärder pågår enligt beslut från [Jordbruksverket](#). Smittspårning pågår och hittills pekar den på att smittan introducerats genom

någon form av indirekt kontakt med vilda fåglar.

Sedan 1 oktober har fågelinfluensa påvisats hos 12 vilda fåglar i Blekinge, Kalmar, Skåne, Stockholm respektive Östergötlands län, se figur 2 och bilaga 1. I likhet men samma period de senaste fyra åren är majoriteten av fallen som konstaterats smittade olika arter av gäss. Antal rapporter till SVA om sjuka och döda vilda fåglar har de senaste månaderna legat på en relativt låg nivå. Trenden just nu är dock att antalet rapporter och antal konstaterade positiva fall hos vilda fåglar är ökande. Ett fall av fågelinfluensa hos rödrev är konstaterad i Hjo kommun, Västra Götalands län. Rävén provtogs inom ramen för förstärkt övervakning av fågelinfluensa hos däggdjur och visade inga tecken på sjukdom innan den sköts vid jakt. Fallet hör dock egentligen till säsongen 2022/2023, rävén sköts i augusti 2023 och har hållits fryst och ankom till SVA i december månad.

Figur 2: Karta över fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2023 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blåa prickar. Observera att fynden i kommunerna Västerås, Köping och Nyköping är från i somras. [Länk till interaktiv karta som uppdateras dagligen.](#)

Situationen i Europa

Säsongen 2022–2023 innebar något färre fågelinfluensautbrott hos tama fåglar jämfört med de två tidigare säsongerna. Hittills under säsongen 2023–2024, som räknas från 1 oktober är läget förbättrat ytterligare och antalet rapporter är betydligt färre än motsvarande period året innan. Antal rapporter till EU:s Animal Disease Information System (ADIS) sedan 1 oktober 2023 är (inom parentes anges antal rapporter den senaste månaden): 163 (60) utbrott i fjäderfäanläggningar, 26 (19) utbrott på andra fåglar i fångenskap och 329 (147) fall på vilda fåglar, se figur 3-4.

De länder som rapporterat flest utbrott hos fjäderfä är: Ungern (74), Tyskland (21), Moldavien (15), Polen (11), Bulgarien (9), Frankrike (9), Italien (5), Belgien (4), Danmark (4) och Nederländerna (3). Ett av utbrotten i Frankrike rapporteras gälla en anläggning med ankor som vaccinerats mot fågelinfluensa under hösten

2023. Tjeckien och Tyskland har rapporterat 11 respektive 6 utbrott i småskaliga fjäderfäanläggningar (kategori: ”andra fåglar i fångenskap”).

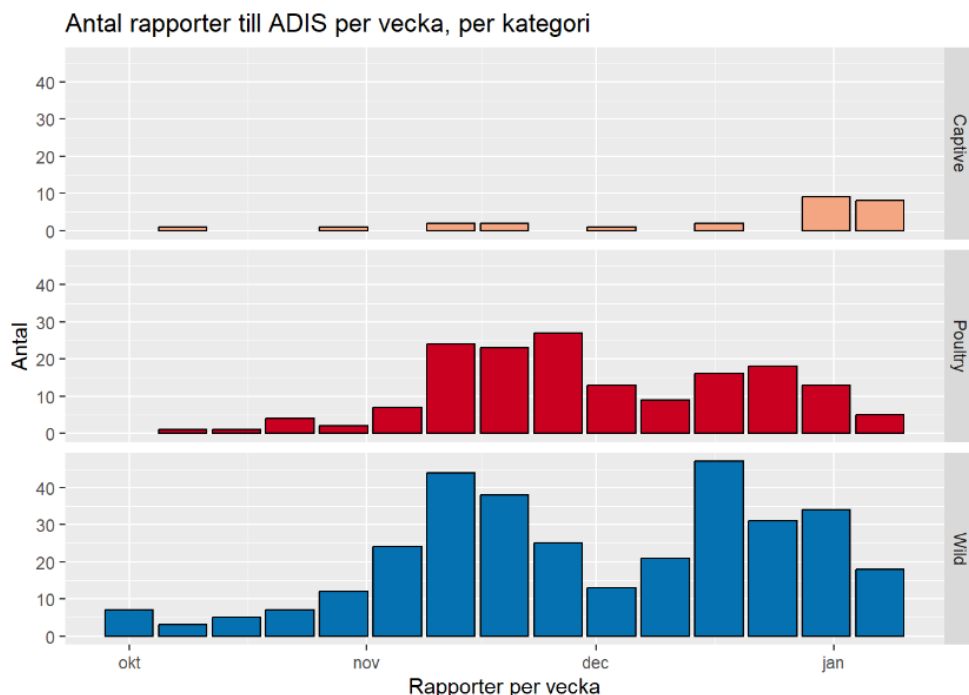
De länder som skickat flest rapporter om fågelinfluensafall hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2023 är Tyskland (70), Ungern (46), Nederländerna (29), Moldavien (28), Rumänien (21), Österrike (17), Danmark (16), Sverige (15, inkluderar tre äldre fynd från i somras) och Spanien (14). Den art som drabbats hårdast hittills den här säsongen är tranor (63 rapporter), följt av knölsvan (47 rapporter), ospecificerad andfågel (20 rapporter), sångsvan (20 rapporter), vitkindad gås (19 rapporter) och gräsand (16 rapporter).

Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten (EFSA), EU:s smittskyddsmyndighet (ECDC) och EU:s referenslaboratorium för fågelinfluensa (IZSVE) rapporterade i deras senaste vetenskapliga rapport att man identifierat sex nya genetiska varianter av fågelinfluensaviruset under hösten 2023.

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2023.8539>

Nya virusvarianter uppstår kontinuerligt genom att olika influensavirus utbyter genetiskt material med varandra. Det går dock inte att bedöma om de nya varianterna är ett resultat av nyintroduktion till Europa med flyttfåglar eller om varianterna uppstått här.

Sedan 1 oktober 2023 har Storbritannien rapporterat 5 utbrott hos tama fåglar och ett 30-tal fall hos vilda fåglar. Dessa uppgifter finns inte i ADIS och ingår därför inte i figur 3-4. Källa: <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>. Smittläget i Storbritannien är mycket bättre än landets hittills allvarligaste fågelinfluensasäsong, 2022–2023.

Figur 3: Antal rapporter till ADIS per vecka per kategori. 1 oktober - 11 januari 2024, captive=andra fåglar i fångenskap, poultry=fjäderfä, wild=vilda fåglar.

Figur 4. Karta över utbrott av fågelinfluensa på fjäderfä (röd prick), andra fåglar i fångenskap (gul prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med konfirmering mellan 1 oktober 2023 och 11 januari 2024.

I Finland har fågelinfluensa konstaterats på 71 anläggningar med djur för pälsproduktion, sedan det första fallet påvisades 12 juli 2023. En stor andel av de konstaterat smittade anläggningarna har påvisats genom övervakning med antikroppsundersökningar. Rapporter om fågelinfluensafall hos däggdjur fortsätter i Europa och globalt.

Bakgrund och aktuell övervakning

Se: <https://www.sva.se/produktionsdjur/fjaderfa/sjukdomar/djursjukdomar-a-0/fagelinfluensa-aviar-influensa-ai> och

<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa>

Antagande och analys

Under de senaste månaderna har smittläget för fågelinfluensa varit något bättre jämfört med de senaste säsongerna i Sverige och Europa. Bilden kan delvis förklaras av att tidpunkten för de vilda fåglarnas höstflytt låg ett par veckor senare i och med att hösten var något varmare än normalt. Antalet konstaterade fall hos vilda fåglar är dock ökande och trenden förväntas fortsätta under januari, februari och mars. Smittläget är i linje med riskkartläggningar som SVA har utfört baserat på historiska data. Risken för smittspridning till fjäderfä bedöms

vara högst i Skåne och med tanke på fallen hos vilda fåglar i de fjäderfätöta länen Kalmar och Östergötland bedöms risken vara högre även här. Generellt är riskerna högre inom det [högriskområde](#) som Jordbruksverket har beslutat, men riskerna är inte försumbara i övriga delar av landet. SVA gör riskbedömningar kontinuerligt och ser i dagsläget inget behov av att utöka området.

SVA uppmanar alla som arbetar med fjäderfä att upprätthålla goda biosäkerhetsrutiner på anläggningarna och att gå igenom rutinerna regelbundet. Smittspridning kan ske genom direktkontakt med vilda fåglar (genom att fåglarna tar sig in i byggnader eller i rasthagar) eller indirekt, till exempel genom kontakt med förorenat foder, vatten, strö, utrustning, skadedjur eller kläder och skor. Det är lätt att få smitta på skor, kläder, händer eller utrustning om man kommer i kontakt med förorenad miljö såsom mark eller stående vatten. Man behöver skydda foder, strö och utrustning från kontakt med vilda fåglar och vara särskilt noggrann när man tar in utrustning, strö eller annat som kan ha blivit förorenade under transport eller förvaring utomhus. Skadedjur kan också föra med sig smittan in i anläggningen och SVA rekommenderar att man på anläggningar som utsätts för stor risk intensifierar sin skadedjursbekämpning vid behov, i samråd med sitt skadedjursföretag.

Det är fortsatt viktigt att djurägare skyndsamt tar kontakt med veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa.

Uppmaningen om att rapportera sjuklighet och tillämpa hög biosäkerhet gäller även anläggningar som håller minkar.

Trots de enstaka rapporter om fall av fågelinfluensa hos människor och ökade rapportering om smitta hos däggdjur görs fortfarande bedömningen (ECDC) att risken för smitta till människor generellt är låg vad gäller fågelinfluensa av den aktuella kladen 2.3.4.4b. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 -2023 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007 (kladen 2.2.1 och 2.2.2), som innebar högre risker för människor. Rekommendationen till allmänheten är dock att inte vidröra döda eller sjuka fåglar och även förhindra att exempelvis hundar är i nära kontakt med dessa.

SVA är tacksam för rapporter om observationen av sjuka eller döda fåglar, eller andra vilda djur till <https://rapporteravilt.sva.se/>.

Bilaga 1

Tabell: Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2023

Fynddatum	Ankomstdatum till SVA	Subtyp	Fågelart	Län	Kommun
2023-12-18	2023-12-21	H5N1	Vitkindad gås	Blekinge län	Karlshamn
2023-12-18	2023-12-21	H5N1	Vitkindad gås	Blekinge län	Karlshamn
—	2023-12-21	H5N1	Vitkindad gås	Kalmar län	Torsås
2023-12-18	2023-12-21	H5N1	Vitkindad gås	Skåne län	Lund
2023-11-03	2023-12-20	H5	Pilgrimsfalk	Östergötlands län	Ödeshög
2023-12-11	2023-12-13	H5N1	Vitkindad gås	Skåne län	Malmö
2023-12-11	2023-12-13	H5N1	Havstrut	Skåne län	Malmö
2023-11-25	2023-12-01	H5N1	Vitkindad gås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-11-24	2023-12-01	H5N1	Vitkindad gås	Blekinge län	Sölvesborg
2023-11-02	2023-11-07	H5N1	Vitkindad gås	Kalmar län	Torsås
2023-11-02	2023-11-07	H5N1	Sångsvan	Östergötlands län	Vadstena
2023-10-30	2023-11-01	H5N1	Grågås	Stockholms län	Sigtuna
2023-06-24*	2023-10-27	H5N1	Pilgrimsfalk	Västmanlands län	Västerås
2023-07-02*	2023-10-17	H5N1	Pilgrimsfalk	Västmanlands län	Köping
2023-07-01*	2023-10-03	H5N1	Berguv	Södermanlands län	Nyköping

* Fynddatumet är äldre så fallet gäller säsongen 2022-2023.